

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

สืบเนื่องจากบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) ได้รับสิทธิให้สามารถตั้งโรงงานผลิตน้ำตาลทราย ขนาดกำลังการผลิต 20,000 ตันอ้อย/วัน บริเวณพื้นที่ตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ตามหนังสือรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ที่ ออก 0604/766 ลงวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2562 ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเข้าข่ายประเภทและโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 3ง ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2562

โดยแนวคิดของการพัฒนาโครงการในช่วงเริ่มแรก บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) ได้พิจารณาจัดตั้งเป็นกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์) บริเวณพื้นที่ตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย โรงงานผลิตน้ำตาลทราย ของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) โรงไฟฟ้าชีวมวล ของบริษัท มิตรผล ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) และโรงงานสนับสนุนการผลิต ของบริษัท พัฒนาสิ่งแวดล้อมและพลังงานไทย จำกัด (ผลิตน้ำใช้/ผลิตสารปรับปรุงดิน/บำบัดน้ำเสีย) ซึ่งสามารถสรุปการดำเนินการของโรงงานในกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์) ได้ดังตารางที่ 1.1-1

สำหรับการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ 1 (การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการ รายละเอียดโครงการ ขอบเขตการศึกษา และการประเมินทางเลือกโครงการ) เมื่อวันที่ 18-20 มกราคม 2565 นั้น ได้ดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าวข้างต้น

ตารางที่ 1.1-1

สรุปการดำเนินการของโรงงานในกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์)

ชื่อโรงงาน	ชื่อเจ้าของ	วัตถุดิบ/ เชื้อเพลิง	กำลัง การผลิต	การจัดทำรายงาน การประเมินผล กระทบสิ่งแวดล้อม
โรงงานผลิต น้ำตาลทราย	บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์)	อ้อย	20,000 ตันอ้อย/วัน	เข้าข่ายต้องจัดทำ รายงานฯ
โรงไฟฟ้าชีวมวล (โครงการ)	บริษัท มิตรผล ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด (เกษตรสมบูรณ์)	- กากอ้อย ^{1/} - ใบอ้อย	32 เมกะวัตต์	เข้าข่ายต้องจัดทำ รายงานฯ
โรงงานสนับสนุน การผลิต (ผลิตน้ำใช้/ ผลิตสารปรับปรุงดิน/ บำบัดน้ำเสีย)	บริษัท พัฒนา สิ่งแวดล้อมและ พลังงานไทย จำกัด	- กากตะกอน หมักกรอง ^{2/} - เถ้า ^{3/} - น้ำเสีย ^{2/}	-	ไม่เข้าข่ายต้องจัดทำ รายงานฯ

หมายเหตุ : ^{1/} รับกากอ้อยจากโรงงานผลิตน้ำตาลทราย

^{2/} รับกากตะกอนหมักกรองและน้ำเสียจากโรงงานผลิตน้ำตาลทราย

^{3/} รับเถ้าจากโครงการ

อย่างไรก็ตาม ต่อมาบริษัท มิตรผล ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) ได้ดำเนินการเปลี่ยนชื่อบริษัท เป็น “บริษัท เกษตรสมบูรณ์ ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด” และทางกลุ่มบริษัทฯ มีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการน้ำใช้ น้ำเสียและกากของเสีย (กากตะกอนหมักกรองและเถ้า) ซึ่งจากเดิมได้แจ้งไว้ในการประชุมรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ 1 ว่าจะมอบหมายให้บริษัท พัฒนาล้างแวล้อมและพลังงานไทย จำกัด เป็นผู้ดำเนินการผลิตน้ำใช้ บำบัดน้ำเสียและจัดการกากของเสีย (กากตะกอนหมักกรองและเถ้า) ของกลุ่มบริษัทฯ เป็นการดำเนินการดังนี้

การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ ก่อนเปลี่ยนแปลง	ผู้รับผิดชอบ หลังเปลี่ยนแปลง
ผลิตน้ำใช้	บริษัท พัฒนาล้างแวล้อม และพลังงานไทย จำกัด	บริษัท เกษตรสมบูรณ์ ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด
การบำบัดน้ำเสีย	บริษัท พัฒนาล้างแวล้อม และพลังงานไทย จำกัด	แยกการจัดการแต่ละโรงงาน - บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) - บริษัท เกษตรสมบูรณ์ ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด

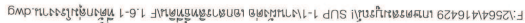
การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ ก่อนเปลี่ยนแปลง	ผู้รับผิดชอบ หลังเปลี่ยนแปลง
การจัดการกากของเสีย (กากตะกอนหม้อกรอง และเถ้า)	บริษัท พัฒนาสิ่งแวดล้อม และพลังงานไทย จำกัด	แยกการจัดการแต่ละโรงงาน - บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) - บริษัท เกษตรสมบูรณ์ ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด

สำหรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นทางกลุ่มบริษัทฯ ได้ดำเนินการแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสีย
ของโครงการรับทราบร่วมกันผ่านทางจดหมายแจ้งการเปลี่ยนแปลงเรียบร้อยแล้ว ดังนี้

เรื่อง	ช่วงดำเนินการ
แจ้งการเปลี่ยนชื่อบริษัท จากบริษัท มิตรผล ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) เป็น “บริษัท เกษตรสมบูรณ์ ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด”	วันที่ 23-28 กุมภาพันธ์ 2565
แจ้งเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบการจัดการน้ำใช้ น้ำเสียและกากของเสีย (กากตะกอนหม้อกรองและเถ้า)	วันที่ 1-26 เมษายน 2565

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการของกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์) ในปัจจุบัน
จะดำเนินการบนที่ดินจำนวน 943,130.40 ตารางเมตร หรือ 589-1-82.6 ไร่ (รูปที่ 1.1-1) โดยแบ่งเป็น
พื้นที่โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย ของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) จำนวน
161,298.00 ตารางเมตร (100-3-24.5 ไร่) และโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล ของบริษัท เกษตรสมบูรณ์
ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด จำนวน 687,222.69 ตารางเมตร (429-2-5.7 ไร่) และพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์
จำนวน 94,609.70 ตารางเมตร (59-0-52.4) ดังรูปที่ 1.1-2 และรูปที่ 1.1-3 ซึ่งยังมีได้มีการดำเนินการ
ก่อสร้างโรงงานแต่อย่างใด (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2565)

สำหรับโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล ภายใต้ชื่อบริษัท เกษตรสมบูรณ์ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด
(ต่อไปจะเรียกว่า “โครงการ”) ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยต้นกำลังของการผลิตไอน้ำและไฟฟ้าให้กับ
โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย ของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) ซึ่งอยู่ในพื้นที่
เดียวกันและเป็นบริษัทในเครือ โดยดำเนินการของโรงงานในกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตร
สมบูรณ์) สรุปได้ดังตารางที่ 1.1-2

ตารางที่ 1.1-2
สรุปการดำเนินการของโรงงานในกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์)

ชื่อโรงงาน	ชื่อเจ้าของ	วัตถุดิบ/เชื้อเพลิง	กำลังการผลิต
โรงงานผลิตน้ำตาลทราย	บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์)	อ้อย	20,000 ตันอ้อย/วัน
โรงไฟฟ้าชีวมวล (โครงการ)	บริษัท เกษตรสมบูรณ์ ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด	- กากอ้อย ^{1/} - ใบอ้อย	32 เมกะวัตต์

หมายเหตุ : ^{1/} รับกากอ้อยจากโรงงานผลิตน้ำตาลทราย

ที่มา : กลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์), 2565

ทั้งนี้ เนื่องจากโครงการและโรงงานผลิตน้ำตาลทราย ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งทั้ง 2 โครงการ ได้มีการจัดแบ่งขอบเขตความรับผิดชอบต่อระบบสาธารณูปโภคหลักและการจัดการกากของเสียเพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของแต่ละโครงการ สามารถสรุปขอบเขตความรับผิดชอบต่อระบบสาธารณูปโภคหลักและการจัดการกากของเสีย ดังตารางที่ 1.1-3 และรูปที่ 1.1-4

ตารางที่ 1.1-3
ระบบสาธารณูปโภคและการจัดการกากของเสีย
ภายในกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์) ที่ใช้ร่วมกัน

รายละเอียด	ผู้ใช้	ผู้รับผิดชอบ/การจัดการ
1. ระบบสาธารณูปโภค		
1.1 ไฟฟ้า	- โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย/ โครงการฯ	- โครงการฯ
1.2 ไอน้ำ	- โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย/ โครงการฯ	- โครงการฯ
1.3 บ่อเก็บน้ำดิบ	- โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย/ โครงการฯ	- โครงการฯ
1.4 จัดหาน้ำดิบ	- โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย/ โครงการฯ	- โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย

ตารางที่ 1.1-3 (ต่อ)

รายละเอียด	ผู้ใช้	ผู้รับผิดชอบ/การจัดการ
1.5 ระบบผลิตน้ำใช้	- โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย/ โครงการฯ	- โครงการฯ
1.6 ระบบบำบัดน้ำเสียความ สกปรกสูง	- โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย/ โครงการฯ	- แยกการจัดการแต่ละโครงการ
1.7 ระบบการจัดการน้ำทิ้ง ความสกปรกต่ำ	- โครงการฯ	- โครงการฯ
2. กากของเสียและผลพลอยได้		
2.1 โครงการโรงงานผลิต น้ำตาลทราย		
- กากอ้อย	- ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับโครงการฯ	- กักเก็บไว้บริเวณลานกอง เชื้อเพลิงของโครงการฯ
- กากน้ำตาล (โมลาส)	- ส่งขายให้กับโรงงานเอทานอล ของบริษัท มิตรผลไบโอฟูเอล จำกัด ซึ่งเป็นโรงงานในกลุ่ม บริษัทน้ำตาลมิตรผล	- เก็บไว้ในถังเก็บโมลาสของ โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย
- กากตะกอนหม้อกรอง	- ส่งให้เกษตรกรนำไปใช้ในการ ปรับสภาพดินในพื้นที่ไร่อ้อยและ พื้นที่การเกษตรอื่น ๆ	- เก็บไว้ที่ลานกองเก็บกากตะกอน หม้อกรอง กากตะกอนระบบ บำบัดน้ำเสีย กากตะกอนปูนขาว และคาร์บอนที่หมดสภาพ ของโครงการ โรงงานผลิต น้ำตาลทราย
2.2 กระบวนการผลิตไฟฟ้า		
- เถ้า	- ส่งให้เกษตรกรนำไปใช้ในการ ปรับสภาพดินในพื้นที่ไร่อ้อยและ พื้นที่การเกษตรอื่น ๆ	- เก็บไว้ที่ลานกองเก็บเถ้า ของโครงการฯ

ที่มา : กลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์), 2565

(1) โครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย ของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) ดำเนินการที่กำลังการผลิตรวม 20,000 ตันอ้อย/วัน ตามหนังสือรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ที่ ออก 0604/766 ลงวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2562 โดยมีเงื่อนไขสำคัญของการออกใบรับรองการตั้งโรงงานน้ำตาลดังนี้

1) กรณีพิกัดอ้างอิงที่ผู้ประกอบการได้ส่งตัวแทนนำชี้จุดให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายทำการตรวจวัดพิกัด เพื่อใช้ในการคำนวณระยะห่างจากเขตโรงงานน้ำตาลที่ตั้งอยู่หรือได้รับสิทธิไว้แล้วคลาดเคลื่อนจากพิกัดจริงจนเป็นเหตุให้เขตพื้นที่ที่เสนอขอตั้งโรงงานไว้ มีระยะห่างจากเขตโรงงานน้ำตาลที่ตั้งอยู่หรือได้รับสิทธิไว้แล้วไม่ถึง 50 กิโลเมตร ให้ถือว่าใบรับรองนี้เป็นโมฆะ

2) ผู้รับใบรับรองต้องดำเนินการให้สามารถประกอบกิจการโรงงานภายใน 5 ปี นับแต่วันออกใบรับรองโดยมิชักช้า หากปรากฏว่าการดำเนินการประกอบกิจการโรงงานล่าช้ากว่าแผนต่าง ๆ ที่เสนอไว้ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายจะทำหนังสือแจ้งเตือนให้เร่งดำเนินการ โดยจะต้องมีความคืบหน้าที่ชัดเจนภายใน 60 วันนับแต่วันที่แจ้งเตือน หากไม่มีความคืบหน้าและไม่ได้ชี้แจงเหตุผลวิสัย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายจะพิจารณายกเลิกใบรับรองการตั้งโรงงานน้ำตาล เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายอื่นขอรับใบรับรองต่อไป โดยสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายสงวนสิทธิที่จะไม่รับพิจารณาคำขอของผู้ประกอบการรายเดิม หรือผู้ประกอบการรายอื่นที่นำพื้นที่โครงการเดิมมาขอรับใบรับรอง

(2) โครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล ของบริษัท เกษตรสมบูรณ์ ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด จะใช้กากอ้อยที่ได้จากกระบวนการผลิตของโครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทราย ของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (เกษตรสมบูรณ์) เป็นเชื้อเพลิงหลักและใช้ใบอ้อยเป็นเชื้อเพลิงเสริมในการผลิตไฟฟ้า ซึ่งสามารถผลิตไฟฟ้าได้สูงสุดตามปริมาณกากอ้อยจากโครงการโรงงานผลิตน้ำตาลทรายที่มีกำลังการหีบอ้อยดังกล่าวข้างต้น และใบอ้อย ที่กำลังการผลิตติดตั้ง 32 เมกะวัตต์ และไอน้ำสูงสุดรวม 440 ตัน/ชั่วโมง

สำหรับไอน้ำและไฟฟ้าที่ผลิตได้จะนำมาใช้ภายในโครงการและจ่ายให้กับโรงงานผลิตน้ำตาลทรายเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตน้ำตาลทรายด้วย โดยอุปกรณ์หลักในกระบวนการผลิตของโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล คือ หม้อไอน้ำและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า สรุปได้ดังนี้

อุปกรณ์	รายละเอียด
หม้อไอน้ำ	ชุดที่ 1 ขนาด 160 ตัน/ชั่วโมง ชุดที่ 2 ขนาด 120 ตัน/ชั่วโมง ชุดที่ 3 ขนาด 160 ตัน/ชั่วโมง
เครื่องกำเนิดไฟฟ้าชนิดแรงดันย้อนกลับ (Back Pressure Steam Turbine)	ชุดที่ 1 ขนาด 12 เมกะวัตต์ ชุดที่ 2 ขนาด 10 เมกะวัตต์ ชุดที่ 3 ขนาด 10 เมกะวัตต์

ที่มา : กลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์), 2565

1.2 แนวคิดของการพัฒนาโครงการ

แนวคิดในการพัฒนาโครงการของกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล (เกษตรสมบูรณ์) ได้คำนึงถึงการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงได้พิจารณานำแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) มาเป็นกรอบแนวคิดของการพัฒนาโครงการ (รูปที่ 1.2-1) จากรูปที่ 1.1-4 และรูปที่ 1.2-1 นอกจากการตั้งโรงงานผลิตน้ำตาลทรายแล้ว ยังมีการนำของเสียที่เกิดขึ้นไปสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจต่อเนื่องกับการผลิตน้ำตาล โดยพยายามให้ของเสียที่ปลดปล่อยออกนอกระบบให้น้อยที่สุด ซึ่งจัดเป็นระบบอุตสาหกรรมจริงที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นจึงได้พิจารณาจัดตั้งโรงงานที่ดำเนินธุรกิจต่อเนื่องจากโรงงานผลิตน้ำตาลทราย คือ โครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยต้นกำลังของการผลิตไอน้ำและไฟฟ้า (โรงงานลำดับที่ 88 และลำดับที่ 102) จ่ายให้กับโรงงานผลิตน้ำตาลทราย โดยนำกากอ้อยจากโรงงานผลิตน้ำตาลทรายมาใช้เป็นเชื้อเพลิง ซึ่งจัดอยู่ในหมวดของพลังงานทดแทน จึงเป็นการช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากเชื้อเพลิงฟอสซิล ลดการใช้ทรัพยากรที่เริ่มหายาก การนำกากตะกอนหม้อกรองจากโรงงานผลิตน้ำตาลทรายและเถ้าจากโรงไฟฟ้าชีวมวลให้กับเกษตรกรนำไปใช้ปรับสภาพดินในพื้นที่ไร่อ้อยและพื้นที่การเกษตรอื่น ๆ ลดการเผาอ้อยก่อนตัดส่งโรงงานและตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการนำใบอ้อยที่เหลือทิ้งไว้ในไร่อ้อยเพื่อคลุมดินมาใช้เป็นเชื้อเพลิงเสริมที่โรงไฟฟ้าชีวมวล ซึ่งในการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวนี้ นอกจากการลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กจากการเผาในพื้นที่โล่งแล้ว ยังช่วยในการรักษาสภาพของดินและสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในดิน ส่งเสริมเกษตรกรให้เห็นคุณค่าของการพัฒนาแปลงปลูกอ้อย โดยนำเทคโนโลยีระบบการผลิตและเครื่องจักรกลที่เหมาะสมตาม โมเดล Mitraphol Modern Farm มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้เกษตรกรมีงานทำและมีรายได้ที่แน่นอน ลดการเคลื่อนย้ายของกลุ่มคนไปทำงานในเมืองใหญ่ ตลอดจนลดการใช้ทรัพยากรน้ำจากการรวบรวมน้ำฝนที่ตกในพื้นที่กลุ่มบริษัทฯ และน้ำทิ้งหลังผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่ ที่ทำให้ไม่จำเป็นต้องใช้น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งที่ในพื้นที่เกิดภาวะวิกฤตน้ำ

จากแนวคิดของการพัฒนาโครงการดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาสภาพแวดล้อมและดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

